

Erbij horen en het leuk hebben

Oud worden, vooral als dat vitaal, zinrijk én samen kan, dat gun je iedereen! Maar hoe word je plezierig oud en blij je betrokken, hoe bouw je een sociaal pensioen op? Vrijwilligerswerk helpt hier bij. In deze serie lieten we al verschillende Assenaren aan het woord. Nu nemen we u mee in de uitkomsten van het onderzoek onder (bijna-)pensioengerechtigden naar vrijwilligerswerk in Assen dat in oktober is afgerond.

Goed voor jezelf en voor de samenleving

Een ruime meerderheid van zowel de niet-meer vrijwilligers als de nog-nooit vrijwilligers overweegt om (weer) vrijwilligerswerk te gaan doen. Dit is een van de opvallende uitkomsten uit een online onderzoek onder ruim 300 Assenaren van 55 jaar en ouder over het doen van vrijwilligerswerk.

Het onderzoek maakt onderscheid in drie groepen, huidige vrijwilligers (210) en niet-meer vrijwilligers (51) en nog-nooit vrijwilligers (49). De Assenaren uit die laatste twee groepen zijn gemiddeld jonger dan 64 en volgens de uitkomsten wel degelijk te interesseren om weer of meer vrijwillig actief te worden.

Wat houdt hen nu tegen? Ruim 40% van de nog-nooit vrijwilligers heeft nog een betaalde baan en noemt dit als een van tijdsbestedingen waardoor zij geen ruimte voelen om vrijwillig actief te worden. Niet (meer) vrijwilligers besteden hun tijd met name aan de zorg voor anderen, bijvoorbeeld kleinkinderen of een partner.

De overgang van betaald werk naar pensionering is een belangrijke reden om zo mogelijk vrijwillig actief te worden. Voor vrijwilligersorganisaties kan het dus interessant zijn om contact te leggen met ouderen die tegen hun pensioen aanzitten én hun werkgevers. Bijna geen enkele respondent geeft aan door hun werkgever of de gemeente te zijn aangesproken op het doen van vrijwilligerswerk. Door bijvoorbeeld in te zetten op de beweging rond #sociaalpensioen is hier veel te winnen.

Leuk vrijwilligerswerk graag!

Opvallend eensgezind zijn alle drie de groepen over wat belangrijk is in vrijwilligerswerk. Het moet leuk zijn en leuk blijven. Niet langer is van betekenis zijn voor anderen de belangrijkste motivator, maar het plezier en de beleving; een verschuiving in de motivatiemix van oudere vrijwilligers. 'Leuk' is subjectief, hier ligt een opgave voor vrijwilligersorganisaties om met (potentiële) vrijwilligers in gesprek te gaan en zo te inventariseren welke 'leukheidsfactoren' voor hen van belang zijn.

Behalve leuk zou vrijwilligerswerk vooral ook flexibel moeten zijn. Promotie van mogelijkheden om flexibel vrijwillig aan de slag te gaan met inzet van je talenten kan met name jongere ouderen verleiden om vrijwilliger te worden. Zeker als deze groep wordt aangesproken in de periode voor of net na pensionering, als zij verwachten meer ruimte te krijgen om vrijwillig aan de slag te gaan. Helpend voor vrijwilligersorganisaties is het dan om naast het reguliere aanbod aan vrijwilligerswerk om ook projectmatige, eenmalige en minder vaste functies, taken en activiteiten aan te bieden.

Vrijwilligers zijn trouw en actief

De huidige vrijwilligers zijn vaak al langer vrijwilliger en zetten zich frequent in. Naarmate ze langer actief zijn en hun leeftijd toeneemt, zetten ze zich ook meer in. Pas na hun 75ste vermindert de inzet.

Zoals te verwachten was voorzien de vrijwilligers dat een verminderde gezondheid direct van invloed is of kan zijn op hun beschikbaarheid en bereidheid voor vrijwilligerswerk.

Maatwerk en aandacht

Vrijwilligersorganisaties in Assen wordt aangeraden aandacht te hebben voor de veranderende motivatie van oudere vrijwilligers en daar met maatwerk bewust op in te spelen. Respondenten die nog niet gepensioneerd zijn willen meer dan gemiddeld van betekenis zijn voor anderen, maar deze motivatie zakt vlak na pensionering in en wordt weer belangrijker naarmate respondenten langer met pensioen zijn. Een tegenovergesteld patroon is zichtbaar als het gaat om sociale contacten, de invulling en de structuur die vrijwilligerswerk biedt: voor nog werkende oudere vrijwilligers zijn deze drie redenen relatief minder belangrijk, terwijl ze aan belang winnen als ouderen net met pensioen zijn om daarna weer minder prominent te worden.

Benut alle kanalen

Waar huidige vrijwilligers via de organisatie zelf of hun directe omgeving voor vrijwilligerswerk zijn gevraagd, is het raadzaam om de niet-meer en nog-nooit vrijwilligers te benaderen via meerdere communicatiekanalen tegelijk; Asser Courant, social media en persoonlijke netwerken.

Vrijwilligers benoemen de waarde van aandacht en waardering voor vrijwillige inzet. Zij ervaren dit wel vanuit hun eigen organisatie, maar missen dit vanuit de gemeente en de bredere samenleving. Het regelmatig benoemen en zichtbaar maken van het belang en de waarde van vrijwillige inzet draagt bij aan een positief en aantrekkelijk imago. Dit helpt oudere inwoners bewust te maken van de mogelijkheden die vrijwilligerswerk hen biedt om van betekenis te zijn, ergens bij te horen en het leuk te hebben. Vrijwillige inzet heeft zin én geeft zin!

Veertig deelnemers aan dit onderzoek hebben interesse getoond om in een focusgroep door te praten over dit onderwerp. Dinsdagavond 7 december vindt de eerste bijeenkomst, georganiseerd door Gemeente Assen, Vaart Welzijn en Samen Ouder Worden, online plaats.

Monique Bodegom
Samen Ouder Worden Assen